БЕЗПЕКА ПРОГРАМ ТА ДАНИХ (ТЕХНОЛОГІЇ ЗАХИСТУ ІНФОРМАЦІЇ)

Академічна характеристика дисципліни

Рік вивчення (курс)	Семестр	Кількість кредитів ECTS	Кількість годин						Кількість годин на тиждень	Форма підсумкового контролю	Система оцінювання
			Всього	*Лекції*	*Лабораторні*	*Практичні*	*Семінарські*	*Самостійна робота*			
4	I	4	144	24	34			86	4	Іспит	100-бальна, ECTS, національна (4-бальна)

Тип дисципліни – нормативна.

Викладач – Супруненко Оксана Олександрівна, кандидат технічних наук, доцент.

Мова вивчення – українська.

Форми організації освітнього процесу – лекції, лабораторні заняття, самостійна робота, індивідуальні творчі завдання.

Заплановані результати навчання: У результаті вивчення дисципліни студент повинен:

- знати про потенційні загрози інформації і програмним системам у сучасних у комп‘ютерних мережах;
- знати та вміти цілеспрямовано використовувати правову та нормативну базу щодо порядку обробки, захисту та поширення інформації у комп‘ютерних мережах;
- знати технології оцінки рівня стійкості захисту ПЗ, складові політики безпеки сучасної організації;
- знати методи та засоби захисту інформації від зовнішніх загроз, в тому числі від хакерських атак, комп‘ютерних вірусів та іншого небезпечного програмного забезпечення;
- знати принципи та структуру систем захисту програмних систем від несанкціонованого доступу;
- знати методи криптографічного захисту від порушення конфідентцій-ності та цілісності інформації, як підґрунтя для створення підсистем захисту ПЗ, що реалізуються студентами на практиці;
- вміти аналізувати потенційні загрози при збереженні цілісності, доступності та конфіденційності інформації у комп‘ютерних мережах організації, та використовувати методи та засоби захисту програм та даних організації;
- вміти з реалізовувати елементи системи захисту від несанкціонованого доступу, в тому числі криптографічні засоби захисту інформації від порушення конфіденційності;

- мати навички захисту особистої інформації у мережі Internet;
- мати навички відстеження оперативної інформації про нові загрози безпеці інформації та програмним системам.

Компетентності студента:

- здатність цілеспрямовано використовувати правові та нормативні документи щодо порядку обробки, захисту та поширення інформації;
- вміння відстежувати та критично оцінювати інформаційні джерела про нові загрози безпеці інформації та програмними системам;
- спроможність встановлювати та аналізувати потенційні загрози збереженим даним та програмному забезпеченню, а також канали їх реалізації;
- здатність застосовувати способи, методи та засоби захисту програм та даних від загроз конфіденційності, цілісності та доступності;
- здатність створювати модулі захисту програм та даних із застосуванням сучасних методів криптографії;
- здатність формувати структуру системи захисту програмного продукту від несанкціонованого доступу та реалізовувати складові створеного проекту;
- здатність представляти та аргументовано обґрунтовувати реалізоване технічне рішення під час прилюдного захисту роботи.

Змістові модулі (перелік тем):

Змістовий модуль 1. Основи безпеки інформації та програмного забезпечення

Тема 1.1. Поняття про інформаційну безпеку. Правова та нормативна база щодо порядку обробки, захисту та поширення інформації.

Тема 1.2. Грані інформаційної безпеки, основні загрози та способи протидії. Об‘єктно-орієнтований підхід для забезпечення інформаційної безпеки. Заходи та засоби реалізації інформаційної безпеки. Політика безпеки.

Тема 1.3. Види хакерських атак. Основні небезпеки. DDoS-атаки, об‘єкти та способи протидії.

Змістовий модуль 2. Комп’ютерні віруси та методи боротьби з ними

Тема 1.1. Класифікація комп‘ютерних вірусів. Еволюція програмного забезпечення та комп’ютерних вірусів.

Тема 1.2. Особливості внесення комп‘ютерних вірусів. Антивірусний захист комп’ютеризованого робочого місця, програмні засоби та організаційні заходи.

Тема 1.3. Програмні засоби та організаційні заходи захисту мережевих систем. Профіль особистої інформаційної безпеки.

Змістовий модуль 3. Технічний захист внутрішнього периметру

Тема 1.1. Програмні та апаратно-програмі засоби захисту інформації. Структура системи захисту від несанкціонованого доступу.

Тема 1.2. Методи сучасної криптографії. Ідентифікація та аутентифікація. Парольний захист. Стійкі паролі, особливості реалізації парольного захисту.

Тема 1.3. Клавіатурні шпигуни (кейлогери), механізми їх функціонування, засоби захисту від кейлогерів.

Тема 1.4. Самовиліковне програмне забезпечення, структура, функції та перспективи впровадження.

Рекомендована література

Основна:

1. Бурячок В. Л. Інформаційний та кіберпростори: проблеми безпеки, методи та засоби боротьби. [Підручник]. / В. Л. Бурячок, Г.М.Гулак, В.Б. Толубко. – К.: ТОВ «СІК ГРУП УКРАЇНА», 2015. – 449 с.
2. Задірака В. К., Кудін А. М. та ін. Комп'ютерні технології криптографічного захисту інформації на спеціальних носіях: Навч. посіб. – К. – 2007. – 272 с.
3. Задірака В.К. Хмарні обчислення в криптографії та стеганографії / В.К. Задірака, А.М.Кудін // Кибернетика и сист. анализ. – 2013. – 49, №4. – С. 113-119.
4. Юдін О. К., Корченко О. Г., Конахович Г. Ф. Захист інформації в мережах передачі даних. К.: - Вид-во ТОВ «НВП Інтерсервіс», 2009. – 713 с.
5. Закон України «Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах» - чинний з 05.07.1994 (зі змінами до 27.03.2014). [Електронний документ]. Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/80/94-вр. Перевірено 27.08.2017.
6. Закон України «Про захист персональних даних» – Чинний з 2010 р. (зі змінами до 2017). [Електронний документ]. Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2297-17. Перевірено 27.08.2017.
7. Про внесення змін до Закону України «Про захист інформації в автоматизованих системах» – Чинний з 2005 р. [Електронний документ]. Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2594-15. Перевірено 25.08.2017.
8. Указ президента «Про Положення про порядок здійснення криптографічного захисту інформації» - чинний з 1998 р. (зі змінами до 28.08.2009). [Електронний документ]. Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/505/98. Перевірено 27.08.2017.

Додаткова:

1. Кобозева А. А., Мачалін І. О., Хорошко В. О. Аналіз захищеності інформаційних систем. / Підручник. – К.: ДУІКТ, 2010. – 316 с.
2. Коваленко М.М. Комп'ютерні віруси і захист інформації. - Київ : Наукова думка, 1999.
3. Люцарев В.С. и др. Безопасность компьютерных сетей на основе Windows NT. – М.: Изд. отд. «Русская редакция» ТОО «Channel Trading Ltd.», 1998.
4. Гульев И. Компьютерные вирусы, взгляд изнутри.– М.: ДМК, 1998.–304 с.
5. Мельников В. Защита информации в компьютерных системах. – М.: Финансы и статистика - Электронинформ, 1997. – 364 с.
6. Касперски К. Техника и философия хакерских атак. – М.: СОЛОН – Р, 2001. – 272 с.
7. Касперски К. Записки исследователя компьютерных вирусов. – СПб.: Питер, 2005. – 316 с.
8. Корт С.С.. Теоретические основы защиты информации. – М.: Гелиос, АРВ, 2004.

9. Венбо Мао. Современная криптография: теория и практика, : Пер. с англ. – М. : Издательский дом «Вильямс», 2005. – 768 с.
10. Хореев О.В. Криптографические интерфейсы и их использование. – М.: Горячая линия – Телеком, 2007. – 278 с.
11. Лапонина О.Р. Основы сетевой безопасности: криптографические алгоритмы и протоколы взаимодействия: курс лекций. – М.: Горячая линия – Телеком, 2008. – 346 с.
12. Стивен Норкатт и др. Защита сетевого периметра. Пер. с англ./ Под науч. ред. чл.-корр. Украинской Академии Информатизации Алишова Н.И. – К.: ООО ТИД «Диасофт», 2004. – 672 с.
13. Вильям Столингс. Криптография и защита сетей. – М.: Вильямс, 2001.
14. Лебедь С.В.. Межсетевое экранирование. Теория и практика защиты внешнего периметра. – М.: Издательство МГТУ имени Н.Э. Баумана, 2002.